

Katastrofalen položaj Nemčije.

Berlin, 9. avgusta.

inu v popolnem nasprotju z določili zakona klče na vojne vežbe. Protest velja brezobzirnemu zlorabljenju vojske proti onim, ki so v obupu posegli po skrajnem sredstvu in z 24-urno obustavo dela predložili vladi svoj obupni položaj. Zahteva se takojšnje ukinjenje militarizacije in da se postavijo pred sodišče oni, ki so kršili ustavo in zakon.

Samo da vstopijo me dradikale.

politične koncesije in vstopil v radikalno stranko. Ze na konferenci so se dale rumunski vladi tozadevna zagotovila. — Pogajanja z Nemci in Madžari so se razbila.

Zagreb, 11. avgusta. (Izv.) Vlada
Stekaskih listov je trdovratno ignorirala
vesti o Radiću, ki so bile v zadnjih dneh
razširjene po državi in nasprotnih listih.
Dejstvo pa je, da so oblasti Radića zadnji
čas tajno nadzorovale vse do zadnjih dni,
ko so naenkrat popolnoma izgubili nje-
govo sled. Poizvedovanja iz Radićevih
ozihih krogih so bila brezuspešna. Povsod

so izjavili, da jim Radićevo bivašišče ni znano. Sluti se, da je Radić izginil kam v inozemstvo. Mejo je prekoručil brez potnega lista in se bo na isti način bržkone zopet vrnil. Njegove pustolovščine so vzbudile v vseh krogih veliko pozornost. Radićeve taktika bo prejkoslej ta da bo, pozneje trdil, da je bil vedno v Zagrebu.

Zastopstvo vlade pri Jagičevem pogrebu. — Poročilo dunajskega poslanika o prihodu Radića na Dunaj.

Beograd, 11. avgusta. Včera je zvečer se je sastao ministarski svet pod predsedstvom namestnika ministarskega predsednika dr. Velizarja Jankovića. Ministri so najprej razpravljali, kdo naj zastopa vlado na pogrebu profesorja Jagića. Prosvetni minister je izjavil, da zaradi bolezni ne more odpotovati v Varazdin. Nato je bil pooblaščen rektor zagrebške univerze, da zastopa na pogrebu kraljevske vlado.

likih županov. Minister Janković je nadalje prečital Pašićevo brzojavko, s katero je naznanil svoj prihod v Aix-les-Bains.

Náš poslanik na Dunaju je sporočil vladi, da je Radić došel na Dunaj in da začasno stanuje v Palastu hotelu, soba št. 57.

Nato je poročal minister poljedelstva in vod o stanju letošnje žetve. Iz njegovega poročila bi bilo razvidno, da je letošnji pridelek zelo obilen in da bo treba izvoziti v inozemstvo večjo množino pšenice. V zvezi s tem so ministri razpravljali o najemu tujih vagonov, iz Avstrije in Madžarske za čas izvozne sezone. Izvozna carina za pšenico bi naj bila znižana. Oba predloga sta bila izročena gospodarsko-finančnemu komiteju.

Prometni minister je končno sporočil, da je sprejel danes dopoldne komisijo, ki je proučevala mornariško življenje na Adriji in je pretresla tudi vprašanje sedenja stavke.

Poročilo komisije je zelo obširno. Govori se, da se bo vlada bržkone poslužila vojne mornarice, da vzpostavi promet na Jadranskem morju. Zastopnik ministrskega predsednika, prometni minister Velizar Janković je sprejel od raznih ministrstev več spisov, ki se predložijo kralju v podpis. V to svrho je dr. Janković večerj zvečer ob 19.20 uri odpotoval na Bled.

Berlin, 10. avgusta. Danes stoje tudi železnice. Na stettinskem in potsdanskem kolodvoru so delavci sklenjeno zapustili delo. Vesti o generalni stavki dobivajo vedno bolj trdne oblike. Strokovne organizacije so izgubile vsako moč nad delavstvom. Delavci izvajajo pasivno rezistenco ali javno sobotažo. Mnogi skušajo za vsako ceno nakupiti živila, da se za slučaj zaprtja dovoza živil zavarujejo pred izstradanjem. Pred trgovinami se odigravajo strašne scene. Kupovalci hočejo dobiti živila na šeke, a prodajalci jih odklanjajo. V severno-nem. mestih je prišlo do plenjenja.

Pred državnozbornimi poslopijem se
zbrane ogromne množice. Delavske depu-
tacije zahtevajo vstop. Za jutri — oblet-
nica sprejetja ustave — pričakujejo kr-
vave dogodke. Policija in državna bram-
ba sta v alarmni pripravljenosti.

Kač. Časopisi vsled stavke ne izhajajo. Komunistična propaganda ima velikanske uspehe. V Hamburgu počiva delo vseh ladijedelnicah.

Krefeld, 11. avgusta: Komunistični delavci so zasodili velika industrijska podjetja v Krefeldu in siloma izgnali delavolino delavstvo.

Berlin, 10. avgusta. Pozno zvečer je izšel »Vorwärts«. Posamezna številka je stala 10.000 mark. Cel dopoldan je trgovo življenje v znamenju zastoja — četudi samo momentanega — v tiskanju novčanice. Ko je krog 10. ure dop. bila razglašena vest, da državna banka ne izdaja več nobenih novčanic, je nastal naskok na banke, ki pa je bil brez uspeha, ker so stare zaloge bile izdane. Tisoči raznih blagajniških uslužbencev so se zbrali pred državno banko in policija na kolenih in peš je morala počasi prazniti ulice. Veliki obrati, ki niso imeli potrebnega drobiža za izplačilo delavcem, so izdali zasilne novčаницe in so prosili trgovce, naj sprejemajo ta denar mestoma plačila.

Medtem, ko se sestaja državni zbor, da prisili Čunovo vlado k meram, ki so jih stranke že določile, o katerih pa ni mogoče reči, ali se bodo dale izvesti, se agonija marke nadaljuje z vso neizprosnostjo. Včeraj je dolar stal 6 milijonov mark, pozneje pa je padel glasom uradnega poročila na 4,8 mil. Okoli ponedeljka so se kurzi povišali trikratno. Za 650 čeških kron se je plačevalo 1 milijon in še več, za 1 angleško libro, ki je stala pred vojno 20 mark, pa se je plačevalo v torek 15 milijonov, a v sredo že 28 milijonov mark. V Berlinu je nastalo veliko pomanjkanje denarja in podjetniki niso mogli izplačevati mezd. »Berliner Tageblatt« poroča, da bo morala državna banka tiskati prihodnji teden 15 bilijonov mark. Spričo takega položaja ni čudno, če se širijo senzacionalne vesti, tako na pr. vest o odstopu Čunove vlade, o zatvoritvi državne banke itd.

Cene življenskih potrebščin so dosegle ogromno višino. Krnhi stane od večraj 90 tisoč mark. Masti sploh ni mogote dobiti na trgu; pod roko stane 600.000 mark. Cene mesu se gibljejo med $\frac{1}{4}$ in pol milijona. Nek nemški list karakterizira položaj z besedami: "V drželi, ki je imela nekoč svetovni glas radi svojega organizatoričnega talenta, ni dames mešar, kar bi imelo trdnost in stalnost; v vsaj državi ne drži stalno niti en žebelj. To je popolnen razkroj in delavsko ljudstvo se zviša v strašnih krčih."

A najhujše je to, da ni mikler izhoda, da ni upanja v skorajšnje izboljšanje. Marsikateri odgovorni nemški politik se je zanašal na angleško intervencijo in na prelom v Veliki antanti, pa je lahko miselno pustil, da je razvoj dogodkov drvel v smer proti — prepadu. Danes je čuti ostre očitke, da vlada sama povečava bedo in da namenoma povzroča razne komplikacije. A socialna demokracija, ki sicer toliko vpije proti vladi, drži na Krinhu Cuna, opravičujoč se, da bi si Cunnov odstop tolmačili v inozemstvu kot krah pasivnega odpora in kot izpremenitev zunanje-političnega kurza. A tega ne čujejo ne nacionalisti ne socialni demokrati.

Ameriški zastopnik v reparacijski komisiji Bulles je izjavil po svojem povratku v New York, da bodo v treh mesecih doživeli razpad nemške države.

V bližnjih dneh se bo videlo, koliko je imel prav imenovani ameriški finančnik. Dejstvo je, da v Nemčiji na vseh koncih in krajih poka in da ni treba dolgo popisovati ognja, pa bodo nakopičene eksplozivne snovi povzročile strašno katastrofo. (Č. Sl.)

* »Slovenec«. Naš članek »Orli v Pa-
rizu«, ki je izšel dne 1. avgusta, ne da
miru ljubljanskemu »Slovenec«. Najpre-
nas je uvrstil med »hofmajstrec«, obenem
pa je izrazil strahotno misel, da je naš
opazke narekovali orjunski hudi duh.
Potem pa je poslal nad nas svojega pa-
riškega dopisnika, ki je posvetil »Tabo-
ruc« cel dopis, v katerem nas skuša pobiti
»s mačem in ametom«. Spričo različni
nazerov in prepričanj, ki leže med nami,
je nadaljna debata brezplodna. Ugotav-
ljamo samo, da nam ni »Slovenec« ni-
česar dokazal, ker je udrihal po naši sen-
ci, po tem namreč, česar mi nismo trdili.
naravnost, to pa, kar smo trdili, je pri-
krojil tako, da nas je lažje udaril, a zo-
pet ne po telesu, temveč po sencl. Mi smo
ugotovili: 1. Orlovski nastop v Parizu je
imel nacionalno važnost. 2. Orli so na-
stopali v Parizu kot Jugoslovani in ko-

Na Grškem je mir.

Pariz, 10. avgusta. Grško poslaništvo dementira vesti o ystaskem gibanju v Grčiji.

BORZA

Curik, 11. avgusta. (Izv.) Sklepní te
čaj: Pariz 31.10, Beograd 5.90, London
25.14, Berlin 0.000125, Praga 16.075, Mila
23.35, Newyork 550, Dunaj 0.00765, žig. F
0.007725, Budimpešta 0.03, Sofija 4.95.

monarhisti. (Doma jih vzgojujejo v separatističnem duhu, njihova stranka izgraja monarhizem z republikanstvom, klerikalna glasila zastopajo protifrancoško smer, zagovarjajo in podpirajo Radića, ki je izjavil, da ostane Nemcem zvest do zadnjega diha in ki je odobril italijansko aneksijo Primorja ter pozval Italijo, naj se vmeša v naše razmere.) 3. »Orli« naj bi se od francoskih katoličanov učili patriotizma. 4. V Parizu so »Orli« odobravalii militarističen govor mornariškega ministra, pri nas pa kjer le mogoče kriče zoper armado in vojaško dolžnost. To smo ugotovili. Ostanemo tedaj pri trditvi, da so bili Orli v Parizu bolj jugoslovanski nego so doma. — Če se bodo Orli tudi doma opovedali kotetiranju z radičevščino, od bo vlada gotovo bolj zanimala za njihove nastope v Parizu. Bili smo tako objektivni, da smo jim priznali to, kar jim gre; očitek o nedoslednosti pa se ne da pobiti s frazoznagačih.

»Da-li je pobegao?« V članku pod tem naslovom se bavi današnja zagrebška »Riječ« z vprašanjem, je-li res Radić pobegnil iz Zagreba ali ne. Pravi, da so vsa poročila o Radićevem begu samo posledica neznozne vročine in politične praznote. Radić išče, kakor vsak artist, reklamo; molk o njem bi ga ubil, ker nikakšno delo ne govori zanj. Vesti o njegovem begu so samo ceneni triki za zabavo »sejmske publike«. Radić ni pobegnil in ne bo obegnil. Za tak korak bi moral biti vsaj za 20 let mlajši, in za milijone, ki jih ima sedaj, lažji. On si cer vodi za narod sanskilotsko politiko, kakor da Hrvati ne bi ničesar imeli in bi lahko igrali hazard, a on že davno več ni sanskilot (brezblažnik). Tudi strah pred zaporom ga ne bo nagnal v beg. On

za zdaj samo menja bivališča kakor potentat, ki se boji atentatov. Končno pa Radić tudi dobro ve, da mu radikali ne bodo storili ničesar lindega, saj jim je omogočil izvolitev predsednika narodne skupščine in sestavo homogene radikalne vlade. Radić bi po mnenju »Riječi« napravil največjo glupost, ako bi zbežal iz tega eldorada za demagoga njegove sorte.

»Pašićeva potovanja«. Če francoski listi poročajo, da gre Poincaré v Strasbourg, tedaj to pomeni, da gre res v Strasbourg in ne v Nizzo. Ako pa naši listi poročajo, da se g. Pašić odpravlja na Bled, tedaj to pomeni, da gre v — Lausanne. Mogoče je dvojje: da g. Pašić ugaja taka tajinstvenost in da je na Balkanu to potrebno — ali pa je g. Pašić na vsem tem nedolžen in si beograjski tisk sam izmišlja potne načrte ministrskega predsednika. Odkar so nastopili vroči dnevi, se je g. Pašić odpravljal na počitnice v Dubrovnik, na Bled, v Marijanske Lazni, v Riviero in v Pariz. Potem se je odločil za Pariz, kjer ima važne državniške posle, a na potu se je hotel ustaviti na Bledu. In ker je to bilo toliko kot gotovo, so se Beograjčani in Zagrebčani popolnoma v duhu pasjih dni pripravljali, da z vso elastično požro novo senzacijo: atentat na g. Pašića na Bledu in sicer v dnevi, ko je tako hudo za senzacije, še že spodobi, da se izvrši kak atentat nanj. A čika se ni dal ugnati. Ravno ko so v Zagrebu najbolj šepetali o atentatu, je bil razglašen Pašićev poziv iz Lausanne v Švic. G. ministrski predsednik namreč sploh ni bil na Bledu, dasi so ga poročevalci nekaterih listov videli potovati naravnost na Bled. Tako mora delati ministrski predsednik države SHS, ko se opravlja na pot. Res, idilično razmere!

dvojnoljivo majejo z glavo; a nekateri bi se hoteli celo smejeti.

Sedaj vemo gotovo: Lenin je diktator, ki ga največji del Rusije sploh ni nikoli ubogal, ki je izdal nešteto naredb, vsake vrste, od katerih pa jih je največ ostalo mrtva beseda. A kdo bi mogel prešteti njegove govore? Toda dogodki so šli nevzdržoma po svoji poti, ne meneč se za ukaze diktatorja. Ono, čemur v Rusiji pravijo: diktatura, je v resnici razvalina carističnega birokratskega despotizma, režim, ki ga ljudstvo trpi, ker je mnogo slabši od prejšnjega. Od diktature obstoje zgolj vojni sveti, vislice, eksekucije in lahkota, s katero sodišča sklepajo smrtne obsodbe.

A Leninov beli tovariš na zapadu postaja vsak mesec podobnejši parlamentarnim voditeljem starega stila, ki jih danes toliko prezirajo in ki jih je hotel on nadomestiti. Pogaja se, prekinja, nadaljuje, mešetari in sporazumeva se s strankami, skupinami in z velikimi nasprotnimi interesi. Lokavo se igra s težkočami, ki mu jih položaj prinaša na pot. Priljubljuje se javnemu mnenju kakor kakšna sitna ženska, hvaleži ga, laska se mu in mu deli obljube. Kakor stari parlamentarci se uči umetnosti, da v vsakem slučaju reši kozo in zelje. Izpreminja manj nego more izpremeniti; popravlja in odlašajo celo to, kar je bil že storil, če le sliši, da je njegovo dejanje vzbudilo preveč protestov. Ako bo nadaljeval v tej smeri, ne bo kmalu v Italiji ostalo od diktature nič drugega kot batine njenih pristašev.

Ne, Evropa še ni našla diktatorja. Ki ga mnogi kličejo kot zadnjo rešitev. Ni ga našla ne v Rusiji in ne v Italiji. Morda ga najde na mesecu, če se kakšne ekspedicijske posrede priprodi v njegove puščave. Toda na zemlji ga ne bo našla, tudi če preišče vse dele sveta. Kaj je diktatura? To je organ eksekucije, a ne ideacije. Ni ustvarjena za zamišljanje idej, ki se niso rodile ali za razbistrenje idej, ki so še nejasne, temveč za to, da izvaža že zrele, definitivne in jasno določene predloge.

Ako ima v tej ali oni državi izveščena politična skupina akcijski program, ki ga ne more realizirati na podlagi zakonitega reda, in ako je taka vlada potrebna ter si zna pripraviti tla z dobro organizacijo, tedaj utegne zavladati diktatorsko. V redkih zgodovinskih primerih se je to zgodilo. Toda če nima jasnega in določenega programa, čemu diktatura? Del samo poskuse in strelja mimo cilja, nazadnje pa pade kot plen onih istih protislovij, ki slabijo zakonite vlade.

O priliki otvoritve Industrijske obrtne vzorčne izložbe »Tabor« v povečanem obsegu in znatno zvišani nakladi z ilustrirano prilogo. Opozorjamo na to vse razstavljalce in druge gospodarske

Bolezen, ki na nji bolehalo vse evropske države, je ta, da nikdo ne ve natančno in jasno, kaj pravzaprav hoče. V vseh strankah, vseh razredih, vseh slojih in v vseh napravah in v sleherni vesti prihajajo navskriž protislovne doktrine, težnje in interesi. Kaj hočemo? To je skrivnost, ki si je ne moremo nikdar razložiti pred samim seboj, saj vedno hočemo nasprotno od tega, kar hočemo. Hočemo mir in vojno, moč in pravičnost, tiranijo in svobodo, varčevanje in pravljavanje, ravnotežje proračuna in deficit, varnost in pustolovščino. Nobena civilizacija in nobena doba ni imela toliko protislovij.

Naša doba se hudiče nad parlamentarnim režimom in demokracijo, ki sta baje kriva, da so vlade slabe in da nič ne delajo. Toda te slabosti izvirajo iz protislovij in zmedenosti modernega duha, ne pa iz napak te ali one vlade. Dokler ne bomo vedeli čisto jasno, kaj hočemo, bodo vlade ostale take, kakršne so danes, ne glede na to, kakšna bo njih oblika ali ime.

V današnjih razmerah je težnja po diktaturi, ki je tako razširjena med brazenimi sloji, zgolj nekaka romantična oblika splošne slabosti in onemoglosti. Nič drugega. Mnogi zahtevajo diktaturu, ker upajo, da bodo vedeli to, česar se danes ne vedo, da bodo našli ono, česar zamajšujejo: namreč zdravilo, ki bo ozdravilo bolezni, od katerih trpi ves svet. Diktator, beli ali rdeči, o katerem sanjajo ljudje, bi moral biti čarovnik in čudelec.

Zategadelj smo lahko sigurni, da Evropa še čakala. Videli bomo, da se do od časa do časa pojavljali krivi diktatorji. Zaman se narodi in države obnašajo dolžnosti, popraviti to, kar so uničili; zaman čakajo čudežev. Nered v Evropi je naše delo, delo naših narodov in držav; zato smo tudi vsi dolžni, da obnovimo red na svetu, a najprej ga začnimo obnovljati v lastnih glavah.

Ako ne more obnoviti države diktatura, pa bi jo mogla obnoviti močna, metna in agilna vlada, a le tedaj, če je v državi odločna in krepka skupina, ki bo mogla sami sebi in drugim vsiljati razvaline, ki so jih zapustile ustave in revolucije. Toda narodi morali še marsikaj prečrpeti, preden poči zaželjeni dan. Ta dan pa mora prejelislej. Ne smemo se ulajati intelektualnemu skepticizmu, ki bi hotel vzeti človeškemu razumu njegove višje pravice, kajti če je danes svet gan in pripravlja ljudi na otročje kanje diktatorja, še ni treba izgubiti v boljšo bodočnost.

Politično obzorje.

Lenjin in Mussolini.

Znani italijanski sociolog in publicist Guglielmo Ferrero je objavil o milanskem »Secolo« primerjavo med Lenjinom in Mussolinijem. Oba si prisvajata naslov diktatorja in hočeta odrešiti svet z metodami, ki so veljale pred veliko francosko revolucijo. Ali sta sposobna za to veliko nalogo in ali je njun načrt izvedljiv? Ferrero piše:

Bodoči zgodovinarji so bodo zaman belili glavo, kako je mogla vojna za osvobođenje vcepiti Evropi, a morda tudi nekoliko Ameriki, bolezen diktature. Toda dejstvo je tu. Diktatura danes ni več politična doktrina temveč nekako religiozno verovanje. Začenjajo jo proglašati tudi socialisti, odkar je Rusija z balkona na Kremlju proglasila diktaturu proletarijata. Že pet let pričakujejo po vsem svetu milijoni in milijoni proletarcev rdečega diktatorja, ki bo vrnil svetu pravico in mir. Toda od nedavnega časa nimajo samo proletarci svojega diktator-

ja. Odkar je Mussolini na čelu fašistov zasedel Rim, začenjajo tudi meščanstvo na raznih straneh sveta sanjariti o belem diktatorju, ki bi z železno roko vsilil nemirnim narodom red in pokorščino.

Stara basen pripoveduje, da so žabo nekoč zahtevale od Jupitra, da jim postavi kralja.

Težava je v tem, da ni diktature brez diktatorja in da je naše stoletje glede te vrste ljudi nenavadno sterilno. To plemo je izginilo kakor ichtiosauri. Vera ne preobrazuje samo, ampak tudi ustvarja idole. Ni tedaj nič čudnega, da so si verniki nove religije zamislili Lenjina in Mussolinija kot dva modela in da jima pripisujejo vse vrline, ki jih mora imeti dober diktator, o kakršnem je sanjalo najbolj sanjarsko stoletje, XIX. stoletje: energijo, genij, vsevednost, vseprisotnost, nezmotljivost. Toda neverniki pristopajo k obema i deloma z brezbožno skepo in

vidiš zamrežena okna in lepe balkone, na katerih so nekoč zaljubljene plemiške hčere tožile svojo večerno bol debeli, zelenkasti Veneri, ko se je kopala v modrih daljinah zapada. Stari grad še ima okop, na razdrtem podstrešju domujejo golobi in iz nekdanjih grajskih dvoran je slišati vpitje »purgarske« dece...

Lep je Varaždin, lepa so njegova jutra v predmestju, ko se odpirajo okna in izza nageljev pogledava radovedni ženski obraz. Lep je večer v parku, kjer prebira strune sladki orkester slavčkov, kjer luna z veliko laterno sveti zaljubljenecem v obraz, iz bližnje krčme pa odmeva vesela zagorska pesem, zapeta po štajerski melodiji, izražajoči pobratimstvo Slovencev in Hrvatskega Zagorja. Tu je doma slikovita poezija Varaždincev Zvonka Milkovića, tu najlepše občutiš pejzaže Dragutina Domjanica, tu bi hotel prebrati Matošev slavošpev Zagorju, divjo zgodbo o župniku in študentih iz »Iverja«.

Na južni strani Varaždina leži Biškupečko predmestje. Njegova srčna žila je Biškupečka ulica. Skromna je, kakor so sploh skromne predmestne ulice; na koncu so čisto kmečke hiše, na dvorišču vidiš pluge in brane, spredaj, od zagrebške ceste pa se dviga širok hrbet tovarne in njen dimnik — zvonik modernega materialističnega duha — zapičljivo zre čez kapelice in znamenja

Biškupečka ulica.

(Ob pogrebu Vatroslava Jagića.)

Varaždin je mesto tradicij. Kakor večina luč v božjem hramu gori nad njim skrivnostni duh fevdalnega Zagorja. V njegovih starih hišah, cerkvah in samostanih še živi romantika, kakor živi v Dubrovniku davno minula doba vlastele. Stari Varaždin je bil zimska rezidenca zagorskih plemičev. Tu so se odigravali njihovi politični in osebni boji, tu se je umirila bol Tomičeve »Udovice«, čije pozabljeni grob sem našel na bližnjem medžimurskem pokopališču. V Varaždinu so se naseljevali penzionirani častniki in razni assesorji iz dob, ko so v uradih gojili častljivo latinščino. Iz njihovih sinov in vnukov so zrasi ponosni »purgerji«, ki sem jih občudoval na teliških procesijah, pri enajsti maši v župni cerkvi in na slovesnih pogrebih. Predmestje je kmečko; ima majhne hiše z nizkimi okni, ponekod slamnate strehe, vrte z zeljnatimi gredami, rdečimi vrtnicami in dišečimi »bajžolekom«. Za zveličanje varaždinskih duš skrbe trije samostani in več drugih cerkev, kjer so v prejšnjih časih prikravali zvonovi tako sladko in senorno kakor v Rodenbachovem Brügge. Okoli cerkva in samostanov stoji stari plemiški domovi, danes večino ma last premožnih plebejcev. Tupatan

V eni takih preprostih hiš se je rodil pred davnimi leti Vatroslav Jagić. Tu je skakal kot deček po travi, tu se je sprehajal kot dijak, tu je zaprl mrtve oči svojim priprostim starišem. Stanoval sem v bližini njegove rojstne hiše, in ker sem bil vsekar radoveden o takih rečeh, sem spraševal sosede o njem. V purgarsko častljivost Biškupečke ulice pa je že očitno prodiral duh tovarne; hiše so se polnile z delavci, a dižmarji in postolarji so kupovali enonadstropnice. Tako so temneli spomini na davne dni štiridesetih let, ko je v Biškupečki ulici rastla zelena trava in ko so mladi bosopeteži capljali po cestnem jarku... Moja poizvedovanja niso prinesla bogve kako zanimivih podrobnosti, in še to je izginilo iz spomina.

Pozneje sem ob neki priliki spoznal sivolaso postav Vatroslava Jagića, a danes, ko ga bo kot 85-letnega starčka sprejela v svoje naročje varaždinska gruda, se mi obuja v spominu Biškupečka ulica, po kateri je veliki slavist namerjal svoje prve korake v življenju. Videl je mnogo sveta, preživel v bogati meri osm desetletij, spoznal je najčiste vrhunce duševnega življenja, naučil se je zadnje resnice, ki jo je ponovil za Heraklitovim »panta rei« hrvatski pesniki: Stalna na tom svijetu samo mišljena jest. In sedaj je tudi njemu udarila pozna ura in se vrača v zarpi

kroge, ker bodo imeli oglasi v tej štorniki najboljši uspehi. Oglase sprejema uprava v Mariboru, Jurčičeva ulica 34. pritičje desno, najkasneje do ponedeljka, dne 13. tm. dopoldne.

kisti v patrijarhalni Varaždin, kjer je strohnelo dobro srce njegovih starišev in kjer je pokazal družico svojega življenja, misleč zaeno na svoje zadnje mesto. In tako se je ogromna elipsa njegovega življenja, ki se je začela v Biškupečki ulici, zaključila poldrugi kilometer dalje — na varaždinskem pokopališču, kjer bo spal med purgarji, kakor list z domače gore na domačih tleh. Lepo je varaždinsko pokopališče in redkokje posvečeno pokopališču toliko pozornosti. V rojstni mantični dobi mladosti mi je silno ugajal njegov pejzaž, in rad sem ga videl v črni luči, ki se je lomila nad štajerskim gričji; sladki strah se mi je razlival po žilah, ko sem zrl v mesečini njegove bele steze, temne ciprese, razkuštrane vrbe žalujke in hladno lesketajoči se mramor na grobeh. Na tem prisojnem prostoru varaždinskega polja z Ivančico in zagorjskim hribom v ozadju so odhajali v zemljo drug za drugim ponosni starci, so ljubimkalki in veseljačili v tistih dneh, ko je Slovenec Trdina doživljal v Varaždinu »Bahove huzarje in Ilire«. Eden izmed zadnjih od stare generacije je do potoval iz tujine Vatroslav Jagić, da bi odpočije v mirnem zavetju Ivančice in da mu diši na grobu sladki varaždinski bajžolek...

Dnevna kronika.

— Kralj v Rogški Slatini. V četrtek se je pripeljal kralj Aleksander z avtomobilom v Rogško Slatino v spremstvu kneza Arzena. Mudil se je tam par ur in se nato vrnil na Bled.

— Rumunski prestolonaslednik na Bledu. Te dni prideta na Bled rumunski prestolonaslednik in princesa Irena ter ostaneta tam nekaj dni.

— Osebnost. Trajajo upokožen je na lastno prošnjo inšpektor oddelka za agrarno politiko v ministrstvu za pošto, privredno g. Jakob Znidarič.

— Druga obletnica smrti Kralja Petra bo 14. tm. Spominske slavnosti bodo v Beogradu, na Bledu in na Oplenju.

— Novo katoliško bogoslovje otvorijo jeseni v Senti.

— 10-dinarske novčanice iz leta 1919 se do 10. junija 1924 vzamejo iz prometa.

— Vojaška brzajavna šola se tvori 15. okt. pri komandi I. armijske oblasti v Kragujevcu. Tečaj bo trajal 5 mesecev.

— Lucian Ranwier v Ptuj. Gospod Lucian Ranwier, znani predsednik francosko-slovanskega združenja na univerzi v Parizu je posetil včeraj Ptuj. Ogledal si je krajino, mesto, grad, cerkev itd. Spremljajo ga njegova soproga in svačinja, gospod profesor Zelenik, učitelj francoščine in profesor na gimnaziji v Ptuj. Je bil gostom znamenitosti mesta. Glavarstvo je zastopal g. glavar dr. Pirkmaier. Zvečer so bili pogoščeni gostje pri dr. Gosaku. Iz razgovorov z g. Ranwierom smo posneli, da je dobro informiran o naših prilikah, da se živo zanima za naš razvoj, ter da imamo v njem prijatelja, ki nas bo gotovo simpatično spremljal v naših zadevah napram francoski publiki. Pomagati si moramo v prvi vrsti sami, more pa nam le koristiti, ako imamo v zunanjem svetu prijatelja.

— Skrb za obolele otroke v Sloven. Bistriki. Pod vodstvom dr. Marcusa, nadučitelja Otilije Feiglove in nadučitelja Karbaša nabral se je v Slov. Bistrici in okolici lep znesek za lečenje otrok, ki so v nevarnosti, da obolijo na tuberkulozi. Radi obolenja za vodstvo lečenja dolžne sestre morale so se za leto izvršiti te človekoljubne naprave opustiti.

— Naša gledališča brez subvencije. Zagrebški listi poročajo, da je uprava Narodnega gledališča v Splitu dobila iz Beograda brzajavka, da so propadli vsi gledališki krediti in da se, dokler se na novo ne uredi to vprašanje, ne bodo izplačevale nikake subvencije. Splitsko gledališče, ki se je sedaj pripravljalo na otvoritev prihodnje sezone, je dela baje že moralo ustaviti. Na enaki poti so tudi ostala pokrajinska gledališča, torej tudi naša mariborsko, vendar pa nam še ni znano, če je uprava našega gledališča tudi bila o tem obveščena. Pri razmerah, ki jih je uvedla sedanja naša vlada, bi to ne bilo nič čudnega.

— Ne smešite države in vojske! Znan je, da je prometni minister Velizar Janković kot odgovor na protestno stavko odredil mobilizacijo železničarjev, da si se ni niti eden po končani stavki odstranil iz službe in so ob polnoči bili vsi na svojih službenih mestih. Kljub temu so bili vsi »mobilizirani« in se danes dobivajo pozivnice, da se morajo nemudoma javiti v službo, dasi je brezprekldno vrše. Se več, pozivnice dobivajo tudi starčki s 50, 60 in celo 70 leti, da celo — ženske, dasi odreja dotični zakon mobilizacijo železničarjev od 18. do 50. let.

— Komu naj to koristi? Morda konsolidaciji države? Vsadurju, ugledu vojske? — Nuja in neodložljiva državna potreba je, da se to protipostavno stanje na železnici takoj odpravi in ukine mobilizacija, kršitelje zakona pa naj se stavi pred sodišče! Dajte lačnim kruha, ne pa korbač!

— Otvaritev začasnih pošte in telefona v Ljubljani vel. semenje. Na razstavišču III. ljubljanskega velikega gemnja se otvori tudi letos začasna pošta in telegraf z nazivom: »Ljubljana vel. semenje«. Pošta bo poslovala od 31. avgusta 1923 do vseh tega 12. septembra 1923. Ta pošta bo prejemala navadne in poštne ročne

pisemske pošiljke, vrednostna pisma, poštne nakaznice, čekovne položnice in brzajavke. Razen dveh javnih telefonskih govornic bo imelo sejmišče tudi lastno telefonsko centralo. Uradne ure pri tej pošti se določijo takole: za blagajniško službo 9.—12. in 15.—17. ure, za drugo poštno službo pa nepretrgoma od 9.—18. ure. Na razstavnem prostoru bo tudi primerno število pisemskih nabiralnikov, ki se bodo izpraznjevali po potrebi vsako uro. Pošta bo imela vsak dan večkratno zvezo s pošto Ljubljana 1 in bo poslovala kot oddelek te pošte. Poštne pošiljke, ki bodo oddane na sejmski pošti, bodo opečatene z žigom, ki ima besedilo: »Ljubljana vel. semenje«.

— Okrajne doklade v bivši vojvodini Štajerski. Pokrajinska uprava je dovolila okrajnim zastopom v bivši štajerski pobirati sledeče okr. doklade: Brežice 600%, Celje 520%, Gornji grad 220%, Konjice 310%, Laško 160%, Sv. Lenart 800%, Ljutomer 200%, Maribor 420%, Ormož 600%, Ptuj 420%, Gornja Radgona 80%, Rogatec 600%, Sevnica 120%, Slov. Gradec 100%, Slov. Bistrica 300%, Šmarje 220%, Šoštanj 100%, Vransko 110%.

— Jadranska Straža. Od 12. do 15. tm. se vrši v Splitu mornariška slava in občni zbor centrale Jadranske Straže. Proslavi bodo prisostvovali minister vojne in mornarice, general Petar Pešić, predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović in drugi državniki. Kot delegati Slovenije odpotujejo na slavnost predsednik glavnega odbora J. S. v Ljubljani dr. Marn, tajnica ga. Dabellakova ter mariborski poverjenik, železniški uradnik Mile Sertič.

— Srbski nacionalni železničarji izdajajo svoje slovenske tovariše. Prometnega ministra dr. Jankovića so v torek posetili železničarji, ki so člani zloglasne srbske separatistične in fašistične organizacije »Srnao« ter mu izjavili, da obsojajo stavko železničarjev na južni železnici, s katerimi nimajo ničesar skupnega. Oni so zadovoljni z vlado in bodo čakali mirno, da jim vlada pomaga. Hvala Bogu, da je vseh teh železničarjev komaj peščica. Vsekakor pa je dobro, da si naši železničarji dobro zapomnijo te radikalne »kulukovce« in ono stranko, ki financira njihovo organizacijo.

— Državno posestvo Belje d. d. Minister financ dr. Stojadinović je prišel akcijo za osnovanje delniške družbe, ki bi prevzela posestvo Belje v svojo upravo in ki bi stala pod kontrolo ministra financ. Družba bi se naj ustanovila v Zagrebu.

— Stavka mornarjev na mrtvi točki. Iz Sušaka poročajo, 10. avgusta. Stavka mornarjev je dospela na mrtvo točko. Medministrska komisija je danes odpotovala in se za jutri pričakuje njeno poročilo. Stavka se nadaljuje, vendar pa ni nikakega izgleda, da bi kmalu končala.

— Odpust madžarskih železničarjev. Vojvodinski jutranji listi poročajo, 15. t. m., da je prometni minister odredil, da se vsi železničarji subotičke direkcije, ki so madžarske narodnosti, odpuste oziroma vpoklope.

— V znamenju časa in stanovanjske bede. V nekem zagrebškem listu čitamo sledeči oglas: Več večjih stanovanj s 5 sobami, v I. in II. nadstropju se odda 1. decembrom, (tudi prej). Cena 5000 do 6.000 Dinarjev mesečno, plačljivo za 3 leta naprej. — Stanovanje v novi hiši, I. nadstropje, tri sobe s kuhinjo, takoj na razpolago. Najemnina mesečno 3.500 Din. plačljiva 3 leta naprej.

— Kdaj se prične šolski pouk? Višji šolski svet v Ljubljani je v seji 9. tm. sklenil, da se začne šolsko leto na osnovnih šolah v celi Sloveniji (kakor v celi državi) dne 1. septembra. Ta dan so vpisovanja, dne 3. sept. šolske maše, dne 4. sept. se prične redni pouk. To velja tudi za osnovne šole v mestih, kjer so srednje šole. Na srednjih šolah samih pa prične šolsko leto dne 10. septembra.

— Z našim aeroplanom pobegnil je iz Novega Sada ruski polkovnik Lojko, ki je bil naš pogodbeni vojni avijatik, v spremstvu nekega drugega Rusa. Sltijo, da je odletel v Rusijo. Odnesele se s seboj tudi denar, ki mu ga je dala tamna Orjuna za zgradbo aeroplana brez motorja. Pustil je pismo, da bo denar vrnil. Aeroplan, s katerim je pobegnil, stane poldrugi milijon dinarjev.

— Koliko Bosancev je umrlo med vojno v inozemstvu? Glasom zadnje statistike, ki jo je sestavila pokrajinska u-

prava v Sarajevu, je umrlo v inozemstvu za časa vojne 23.832 Bosancev, največ iz okraja Dervente. To število pa je v resnici gotovo še mnogo višje, ker o vseh ni točnih podatkov.

— Incident z angleškim polkovnikom. Na železniški postaji v Subotici se je zgodil pri pregledu prtljage s strani carinskih organov mučen incident z nekim angleškim polkovnikom, ki ni dopustil, da bi se pregledala njegova prtljaga. Končno se je udal, ozmerjajoč carinike z nekulturnimi Balkanci.

— Požrl živo kačo. V sarajevsko bolnico so te dni pripeljali nekega ciganka, ki je požrl živo kačo. Dečko je ležal na polju in zaspal. Nek seljak je opazil, kako je lezla spečemu otroku kača v usta. Ko se je deček prebudil, je bila kača že v želodcu. Ko ga je vprašal, ali je kaj čutil, je deček odgovoril, da se mu je sanjalo, da pije vodo.

— Ženska nezvestoba. V Čupriji v Srbiji je živel nek Veliimir Žikić s svojo ženo, snaho in njeno materjo. K njimi je zahajal ruski begunec Petar Cibulski, ki je imel v kratkem intimno znanje z Veliimirovo ženo. Meseca novembra l. 1921 pa je Žikić nenadoma izginil brez sledu. Te dni pa so odkrili zločin, ki je bil izvršen nad njim. V sporazumu z ženskami ga je Cibulski ubil in zakopal na neki njivi, kjer so truplo sedaj našli. Vsi štirje sokrivci so bili oddani sodišču.

— Arheološke izkopine v Argentini. V goratem delu severne Argentine, na čilski meji so izkopali te dni interesantno mumijo, katero smatrajo za telesno ostanke kakega poglavarja Inkov. Lasje in nohti so ostali še popolnoma ohranjeni, notranji deli pa so okameneli. V grobu so našli mnogo predmetov, ki svedočijo o visoki kulturi tedanjega ljudstva. Med najdenimi predmeti so: kože in izdelki iz kože, igle za šivanje, vrči v oblikah raznih živali, kamenite lopate, krožniki itd. Zlata v grobu niso našli, kar znači, da je grob moral biti že poprej oropan, kajti v vseh dosedanjih grobovih inških velikašev so našli velike količine zlata. V nekem grobu, odkritem leta 1572 so našli celo za 5 milijonov dur zlata.

— Življenjski kredo novega ameriškega predsednika. Pred kakimi desetimi leti je sedanjí predsednik ameriških Zedinjenih držav sestavljal sledečo osnovo svojega političnega naziranja, oziroma zapovedi za politične delavce: 1. Dogotovi vsak dan svoje delo. 2. Kadar je treba braniti pravice šibkejših, brani jih tudi če imaš razloge, ki govorijo proti. 3. Ako je kaka organizacija potrebna in koristna narodu, pomagaj ji, tudi če je opozicija proti njej še tako močna. 4. Ne jezi se, če te imenujejo reakcionarca, glej samo, da v resnici ne postaneš reakcionaren. 5. Ravno tako se ne srdi, če te nazivajo demagoga, glej samo, da v resnici ne postaneš demagog. 6. Ne bodi tako revolucionaren, kakor je znanost. 7. Bodi vedno tako reakcionaren, kakor je enkrat ena. 8. Ne veruj, da pomaga slabemu, če udarjaš močnega. 9. Ne živi zato, da delaš zakone. 10. Pusti upravi časa, da se lahko preizkusi. Te politične zapovedi Calvina Coolidgeja so vsekakor neoporečne in bi bilo priporočljivo, da bi se jih držali pred vsem tudi naši politiki.

— Nosovi velikih ljudi. V ameriški reviji »Good Health« objavlja biolog prof. Adam Woods iz Bostona študijo o nosovih velikih ljudi. Woods prihaja do zaključka — ki je pa obstojal tudi že pred njim — da so skoro vsi veliki ljudje razen malih izjem imeli »nadnaravno« velike nosove. Velike nosove so imeli sledeči znameniti možje: Descartes, Luther, La Fontaine, Fenelon, Gavier, Tasso, Meyerbeer, Newton, Van Dyck, Kopernik, Goethe, Schiller, Liszt, Heine, Pasteur, Aretino, Lamartine, Helmholtz, Kepler, Kant, I. Herschel, Cromwell, Pitt, Poel, Disraeli, Gladstone, Gambetta, Washington, Bismarck itd., naravno veličanske nosove pa so imeli: La Place, F. Herschel, Bonaparte, Voltaire, Mozart, Dumas, Moltere, Beethoven, Turinje, Racine, Robespierre, Franklin, Gluck, Ovid in Fulton. Med onimi, ki so imeli male nosove je le malo znamenitih mož, najznamenitejši med temi so še: Talleyrand, Murillo, Boileau in Beranger. Oglejte si sedaj svoje nosove in ugotovite potem, če postanete lahko znameniti možje!

— Enajsttisoč metrov nad zemljo. Te dni je dosegel francoski avijatik Sady Lecoite svetovni višinski rekord, 11.000

metrov. Lecoite je že ponovno dosegel več rekordov, tako v brzini, kakor v višini. Lansko leto pa ga je v višini prekosil ameriški avijatik Mac Ready, ki je dosegel 10.518 metrov. Doslej te višine ni nihče prekosil. Lecoite se je že dalje časa pripravljati na ta polet in je končno tudi odnesel zmago in rešil svoje ime. — Ko je zopet pristal na zemljo, je tožil, da ga boli glava. Osemdeset minut se je neprestano dvigal. Lahko bi bil poletel še več tisoč metrov višje, da mu ni odgovorila ena steklenica s kisikom, ki mu je potrebna za dihanje v taki višini. Ko je dosegel krog 10.000 metrov, je kazal toplotomer 40° pod ničlo. Na največji doseženi višini ni mogel ugotoviti mraza, ker mu je termometer počil.

— Surovo maslo — gledališka vstopnica. Berlinski dopisnik zagrebškega »Der Morgen« poroča sledečo zgodbi, ki je ob enem zelo značilna za gospodarske prilike v Nemčiji. Vodstvo nekega berlinskega gledališča, in to ne zadnje vrste — je te dni razglasilo, da se ravna jo cene vstopnic po cenah živil. Za najboljšo prostoro, se plača tržna cena za 1 kg surovega masla, za zadnji prostor pa cena dveh jajc. Pred par dnevi pride k blagajni nek gospod, zahteva najboljši sedež ter položi na mizo — 1 kg surovega masla. Blagajničarka se je branila sprejeti plačilo v taki obliki in je zahtevala denar. Čim so drugi opazili, za kaj gre, so takoj začeli dražbati surovo maslo. Lastnik ga je prodal najvišjemu ponudniku za 210.000 mark. Ker je bila določena cena za isto predstavo na 200.000 mark za dotični sedež, je imel srečni lastnik surovega masla še celo 10.000 mark čistega dobička.

— Novinarska visoka šola v Pragi. Iz Prage poročajo: Priprave za češkoslovaško novinarsko šolo so že v toliko napredovale, da se računa z otvoritvijo šole v mesecu novembru. Šola bo v Pragi.

— Nenavadna zabava. Čikaški bankir Hayde, ki se je popolnoma umaknil iz trgovskega sveta, ima dve nenavadni lastnosti, v katerih vidi vso svojo zabavo. Neizrečno rad se namreč vozi iz Amerike v Evropo in nazaj. Te dni je nastopil svoje 100 evropsko potovanje, kljub temu, da ima na hrbtu že 8 križev in eno leto čez. Še bolj čudno pa je njegovo zanimanje za solnčne mrke. V zadnjih petih letih ni zamudil niti enega teh naravnih pojavov. Vsakokrat je odpotoval na ono mesto, od koder se je najlepše videlo. Sedaj se pripravi na pot v San Diego na Španskem, da si iz tamošnje zvezdarne ogleda solnčni mrk dne 10. septembra. Komaj pa bo videl to, bo že začel s pripravami za potovanje, da ne zamudi prihodnjega solnčnega mrka.

— Oficirske plače na Madžarskem. Madžarski oficirji dobivajo po sedanjih novi ureditvi sledeče mesečne plače: general infanterije 360 tisoč mK, feldmaršallajtnant 300 tisoč, generalmajor 250 tisoč, polkovnik 180 tisoč, podpolkovnik 140 tisoč, major 130 tisoč, kapetan 110 tisoč, nadporočnik 96 tisoč, poročnik 84 tisoč, a podporočnik 72 tisoč mK. Poleg tega pa dobivajo še doklade, ki znašajo do 6. službenega leta 6 tisoč mK, potem pa sorazmerno več do 66 tisoč mK mesečno. Nove plače veljajo od 1. julija t. l. in dobe sedaj 1. septembra vsi oficirji izplačane difference za julij in avgust.

— Kdo živi dlje, oni, ki ne pijejo ali oni, ki pijejo vino? V Angliji so voditelji abstinencnega gibanja hoteli statistično dokazati, da oni, ki sploh ne pijejo vina, žive dlje nego oni, ki ga pijejo. Radi tega so se lotili dela; zbrali so podatke in končno sedaj sestavili statistiko, ki pa je izpadla na njihovo veliko presenečenje ravno narobe, kakor so pričakovali. Rezultati statističnih raziskovanj so izpadli takole: 1. oni, ki sploh ne pijejo vina, žive najmanj časa, namreč povprečno samo 50 let in 22 dni; 2. oni, ki pijejo zmerno, žive najdalje, povprečno 53 let in 13 dni; 3. oni, ki pijejo prilično veliko, toda brez želje, da se opijajo, žive povprečno 59 let in 67 dni; 4. oni, ki pijejo čezmerno, pijanci iz navade, žive povprečno 57 let in 59 dni; 5. oni, ki pijejo iz strasti, notorični pijanci, povprečno 53 let in 13 dni. Iz te statistike je razvidno, da je še najboljša piti zmerno, vsekakor pa se glede dolgega življenja na boljšem celo najhujši pijanci, kakor pa abstinenti.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Koroške vesti.

Zganite se!

Odlični koroški Slovence nam piše: Nerazumljivo nam je, da morejo min. Trifunovič, Pašić itd. barantati z Vašimi Nemci o nemških šolah, brez da bi istočasno opozorili nemške poslance na naš brezpravni položaj na šolskem polju: Ko bodo dobili koroški Slovenci svoje šole, Nam jih bomo dali tudi mi! Deželni šol. svet je otvoril lani o Veliki noči prvi razred slovenske šole v St. Jakobu v Rožu, ki pa se ne more šteti med slovenske, ker je ta razred samo oddelček nemške šole v isti šolski sobi. Slovenski stariši so takoj uvideli, da se na tej slovenski šoli njih otroci ne bodo naučili slovenščine, zato se je priglasilo samo 20 otrok samih. Značilno je pri tem to, da slovenski stariši sploh niso vedeli, da slovenska šola obstoja. To so samo eksperimenti koroške vlade, s katerimi hoče dokazati nepoučenemu svetu, da imamo Slovenci svoje šole ali otrok ni, torej slovenskih šol ni treba.

V jeseni mislijo otvoriti prvi razred slovenske javne šole v St. Rupertu pri Velikovu, katere vodja bo župnik Križaj, ker je pri bivši Narodni šoli šolskih sester — konfesionalna šola — bil šolski vodja župnik Treiber. Koroška deželna vlada je odločno proti konfesionalnim šolam. Vse druge šole so ali popolnoma nemške ali utrakvistične. Utrakvistične šole se vendar ne morejo šteti med dvojezične, temveč so posebna specialiteta koroških Nemcev, sredstvo za germanizacijo. Profesorji dunajskega vsoučilišča štejejo koroško utrakvistične šole med nemške, torej ne v posebne vrste. Na teh šolah ne poučuje nobeden nacionalen Slovenec, dočim jih imajo Nemci v Sloveniji vsaj še šest, kakor priznavajo celo najzagrizenejši nemški listi sami.

Utrakvistična šola.

(Dopis s Koroške.)

Celovec, 10. avgusta.

Zelo ponosni so Nemci na utrakvistično šolo in vse pogoje imajo, da so ponosni na njo. Utrakvistična šola je resila slovensko Koroško pred Jugoslavijsko ali pa po našem: utrakvistična je naš preljudi stari Korotan — zibelj in zrno nekdanje velike Slovenije položila pod kruto peto požrešne Germanije. Zelo zanimiva nas Slovence — in vsi Slavijo — takozvani ponos Velenemcev: utrakvistična šola.

Zatorej naj se natančno pregleda in razloži ta temelj nacionalnega miru ter preslavne nemške bratske liberalne pravde na Koroškem. »Utrakvistična šola« je latinska kratica in pomeni »dvojezična šola«. Že ime je krivica, je grda laž, brezvestna sleparija za vse Slovence, za ves svet. Stara Avstrija ter njena hči mlada Avstrija so največje sleparice pred svetom in Bogom. Izkujejo najlažje postavbe in paragrafe za Slovence, da bi cel svet mislil in sprevidel: Koroška je pravi raj vseh narodov, posebno pa nebesa za Slovence. Toda te pravice in paragrafi so le za zunanost — za inozemstvo — za cel politični svet ter za papir: za Slovence so to pleve, so tiste vsem Nemcem dobro znane »Fetzen Papier« brez vse vrednosti in veljave. — »Macht geht vor Recht!« nam veli osorno oblast — in nam poda za kruto usodo brezpravne raje. Grenka je resnica, da smo mi Slovenci v naši narodni domovini prenoboga raja, raja pred vsem v šoli. Šola je za vzgojo mladine: pisati, čitati in računati se naj vsak otrok nauči in predvsem v znanstvu, posebno pa vzgoji v ljubezni do materinega jezika. To velja seveda za vse narode, v prvi vrsti za Nemce; samo za Slovence ne. Slovence naj šola predvsem nauči nemško čitati, nemško pisati, nemško računati, nemško peti ter nemško kulturo častiti in blagoslovljati. Slovenščina naj se popolnoma zatira — pozabi materinemu jeziku naj se Slovenec odtrpi, predvsem naj se nauči, ter za vse življenje dobro zapomni, da je »windišer grd, gobav jezik, da so Windišarji nemci, da windiš nimajo nobene vrednosti, nobene veljave, da je velika sramota Windišar biti, windiš govoriti, ostudno je windiš peti. Vsakteri, ki hoče le malce po slovensko živeti in biti cenjen, mora pokazati trdni nemški značaj in Windišarja je čisto legera skrivati in zatajiti.

To je posel — to je prežalostno delo utrakvistične šole. Zato je utrakvistična šola tovarna, ki izdeluje iz uboge slovenske raje za nemško kulturo sposobne ljudi. Zato utrakvistična šola prepreči pouk v slovenščini.

Izolani Slovenci ne zna slovensko čitati — ne slovensko pisati — ne slovensko računati — in ne slovensko peti, ali on zna slovenski materni jezik zasramovati — slovenski narod zatajiti: in več mu ni treba znati; to zadostuje za koroškega Slovenca!

Temelj za ponemčevanje je podan in vse drugo ga izpopolnjuje. Pošta je nemška, železnica slovenščine ne pozna — pri uradih je vse nemško — in gostilničar je pristen Nemec, torej je ves življenjski slovenski Korotan v lepem nemškem tiru. Sama stara cerkev — Bog, svetniki in angeljci — so občevali še le po slovensko — ali nova cerkev in novi fajmošter pa že nemško zbirajo, nalagajo... Toraj smo vsi po koroški pravici in božji resnici pristni nemčurji. Ostali trdi Slovenci so pa preuboga raja, s katero se občuje — no: kakor z ubogo rajo. Gorje — trikrat gorje tistemu, kateri kot inteligenčen človek ljubi materni jezik in obsoja — sramoten — nepostaven naš položaj. Koliko so po nedolžnem pretrpeli naši korenjaki — in še trpijo — je zapisano v prežalostni zgodovini koroških Slovencev.

Češkoslovaške novosti.

č Prezident Masaryk na Slovaškem. Prezident Masaryk se mudi že več dni na Slovaškem in pridno obiskuje razne slovaške kraje. Udeležuje se ljudskih prireditev, narodnih slavnosti in kulturnih zborovanj. Vse ga zanima in povsod rad po svojih močeh pomaga. Ljudstvo ga zelo ljubi in prireja sivolasemu »tatičku« navdušene ovacije.

č Slavnosti Slovaške Matice. V Turč. Sv. Martinu so se vršile te dni velike kulturne slavnosti. Slovaška Matica, največja kulturna ustanova predvojne Slovaške, je slavila 60-letnico svojega obstoja. Slovaška Matica je ustrojena približno tako kot Slovenska Matica. Madžari so jo razpustili, a njen duh je živel in bodril Slovaške k nadaljnjemu kulturnemu delu. Na jubilejnih slavnostih v Turč. Sv. Martinu je bila zastopana tudi Slovenska Matica po prof. dr. Lončarju in Srbska Matica po prof. Vučeriću. Svoje odposlance so poslala tudi mnoga češka kulturna društva in Zavod za slovaške študije v Parizu. V imenu Slovencev je govoril prof. Lončar. Iz tajniškega poročila je razvidno, da je Slov. Matica tekom štirih let, odkar je mogla obnoviti svoje delovanje, krasno napredovala. Matica je postavila spomenike in spominske plošče mnogim slovaškim pisateljem in buditeljem.

č Občinske volitve na Slovaškem. V kratkem se vrne na Slovaškem prve občinske volitve na podlagi novega volilnega reda, ki je nadomestil madžarski volilni red, prirojen po interesih Madžarov. Volitve bodo imele velik političen pomen. Posebno huda bo borba v Košicah in ji češki listi že sedaj posvečajo posebno pozornost, kajti Košice so na vročih slovaško-madžarskih tleh in bo treba napeti vse sile, da se uveljavijo državotvorni življenjski.

č Kraljevi obiski na Slovaškem. Bratisl. Noviny poročajo, da pride koncem avgusta na Slovaško jugoslovanski kralj Aleksander. Z njim dospeta tudi romunski kralj in kraljica. Kraljevi gostje se nameravajo obiskati predsednika Masaryka v Topočankah. Ob tej priliki bo rumunska kraljica Marija posetila znanega skladatelja Oskarja Nedbala, da izvrši z njim zadnjo korekturo svojega libreta za veliko baletno pantomim »Skrivnost«, h kateri je mojster Nedbal skomponiral godbo.

Sport.

Plavanje. Gospod dr. Marín Vinke, član ISSK Maribor je za časa svojega bivanja na Jadranu dosegel lep sportni uspeh v plavanju. Vodno črto Selec-Cirkvenica (preko 3 km) je preplaval v 3 urah 8 min. Na cilj je došel v popolnoma dobrem stanju in neizmuden. Na poti ga je v barki spremljal g. Dragutin Roglič.

Celjske vesti.

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander se je peljal z avtomobilom dne 9. tm. okrog 120. uri skozi Celje v Rogaško Slatino. Občinstvo ga je takoj opazilo in po vseh ulicah, zlasti pa pri kolodvoru navdušeno pozdravljalo.

Umetniški večer v Celju. Umetniška trojica gg. Šimenc, Štrif in Ferštnik priredi v torek dne 14. tm. v mali dvorani hotela »Union« koncert, na katerem bo proizvajal operne in koncertne pevske solo-točke priljubljeni tenor ljubljanske kraljeve opere g. Šimenc. Kot čelo-solist nastopi g. Ferštnik, ki je že opetovano z velikim uspehom koncertiral po Češkem in v Nemčiji. Oba spremlja na glasovirju priznani dirigent in pianist g. Štrif.

Celjsko mestno gledališče. Uprava mestnega gledališča pozivlja stare abonente lož in parternih sedežev, da se javijo čimprej, ker je že toliko novih reflektantov, da se bo navedel najbrž abontma A in B. Prvi sestanek vseh igralcev in igralke se je vršil včeraj, dne 10. tm. v mestnem gledališču. Udeležba je bila zadovoljiva. Vršil se je razgovor o bodoči sezoni.

Celjsko okrajno glavarstvo je razveljavilo prepoved glede shodov, sestankov, sejmov i. dr. tudi za občine Vojnik, Braslovce, St. Jurij ob j. žel. trg in okolica ter Škofja vas.

Francosko geografsko društvo iz Lille prepotuje večje kraje Slovenije ter pride dne 23. tm. tudi v Celje. Celjski francoski krožek bo članom razkazoval najvažnejše znamenitosti mesta in okolice.

Celjska mestna telovadnica. Dovršila so se te dni potrebna popravila. Kolovadica mestnega obč. sveta pod vodstvom župana dr. Hrašoveca je bila dne 9. tm., pri kateri se je našlo vse v najlepšem redu.

Cirkus Renlow je od 8. tm. v Celju in ima redne dnevne predstave na Glaziji.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru

združena z vrtnarsko, vinski, gradbeno in umetniško razstavo pod pokroviteljstvom Njeg. Velič. kralja Aleksandra I.

(od 15. do 26. avgusta 1923).

Otvoritev razstave je pred vrati. S polno paro se dela na razstavišču, ki že sedaj vzbuja vseobčo pozornost. Samo še dva dni nas še ločita od otvoritve, ko bodo odprli obrtniki in industrijalci vseh panog vsej javnosti svoje svetlišče in pokazali plod pridnega in vztrajnega dela. Otvoritev se vrši v sredo dopoldne ob 10. uri dopoldne na svečan način. Po slovesni otvoritvi, h kateri imajo dostop samo vabljeni gostje, bo razstava odprta vsemu občinstvu.

Poziv razstavljalcem! Vsi razstavljalci se ponovno opozarjajo na to, da morajo biti vse stojnice brez izjeme popolnoma opremljene in pripravljene za otvoritev najkasneje do torka, dne 14. avgusta ob 18. uri popoldne. Stojnice, ki do tega časa ne bodo dovršene, se morajo od razstave izločiti in tudi ne pridejo v poštev pri podeljevanju diplom in odlikovanj.

Razdelitev prostorov. Te dni se je izvršila razdelitev razstavnih prostorov. Vsak razstavljalet dobi pismeno obvestilo, kateri prostor mu je bil dodeljen. Po sprejemu tega obvestila lahko vsak razstavljalet takoj prične z ureditvijo svojega prostora, kar je priporočljivo že radi tega, da bodo do otvoritve, to je najkasneje do 14. tm. ob 18. uri popoldne vse stojnice dovršene in urejene. Razstavno blago mora biti najkasneje do 12. avgusta na razstavnem prostoru. V ostalem opozarjamo vse razstavljalce ponovno na doposlana jim navodila.

Oficijelna dela na razstavi. V svrhu enotne izvedbe je pooblastila uprava razstave za izvršitev na razstavi potrebnih del sledeče tvrdke: mizarska dela Joža Volčič, Slovenska ulica 36 in Rudolf Kompara, Maribor, Mejna ulica 6; slikarska dela: Franjo Ambrožič, Maribor, Grajska ulica 2 in Franjo Horvat Maribor, Slovenska ulica 10; dekoracije in tapetnistvo: Ferdo Kuhar, Maribor,

Slovenska ulica 12 in Blaž Jagodič, Maribor, Rotovski trg; okrašenje in rastline tvrdka »Vrt« Džamonja i drugovi, Maribor, Čopova ulica in tvrdka Iva Jemec, Maribor, Razlagova ulica. Specijalija tvrdka »Balkan« d. d. za mednarodne transporte, podružnica Maribor, Aleksandrova cesta 35.

Pošta na razstavišču. Z dovoljenjem poštnega ministrstva se otvori na razstavišču za časa razstave poseben poštni oddelček za sprejemanje poštinih pošilk na kar opozarjamo vse občinstvo. Pošta bo opremljena s posebnim žigom.

Dovoz razstavnega blaga. Vse razstavljalce opozarjamo na to, da mora biti blago, ki je namenjeno za razstavo, postavljeno na razstavišče najkasneje do 13. avgusta. Vsakdo naj skrbi, da pravčasno odpošlje svoje razstavne predmete da dospejo pravčasno v Maribor. To je nujno potrebno, da se more vsak oddelček sistematično urediti. Vsaka zakasnelost ovira delo na razstavišču. Zato prosimo točnosti. Vsi predmeti, kakor vse razstavišče bo več čas razstave strogo zastraženo, tako da se ni bati, da bi se blago poškodovalo ali ukradlo. Razen tega bo uvedena še posebna straža za per požar.

Vsa pojasnila glede razstave daje edino pisarna razstavnega odbora v Mariboru, Cankarjeva ulica, tel. št. 525, kamor naj se blagopoljno obrniti vsi zainteresenti.

Sokolstvo.

o II. jahaski naštup prireditelj Kolo Jahačev sokolskega društva v Mariboru prireditelj art. podoficijske šole »Mladoljbo, dne 15. avgusta v Ljudskem vrtu v Mariboru. Spored je sledeči: Ob 15. uri zbirališče vojašnici vojvode Mišića in povorka Ljudskega vrta, kjer se na športnem prostoru SSK Maribor pričeta nastopna točno ob 16. uri s sledečim sporedom: Proste vaje izvajajo gojenici art. podof. šole, 2. Jahalna šola izvajajo Sokoli, 3. borbo vaje s sabljo izvajajo Sokoli, 4. proste vaje s puškami gojenici podof. šole, 5. skakanje čez zaprke in 6. četverka izvajajo 16 Sokolov jahalcev in 16 gojenecv podof. šole. Vstopnina za članke sokolskih društev z znakom 3 D, za članke 5 D, sedeži 10 D, otroci v spremstvu starišev so vstopnine prosti. Zvečer v Narodnem domu velika veselica s plesom.

o Udeležencem Sokolske slavnosti v Središču javljamo, da je južna železnica dovolila polovično vožnjo na progi Maribor — Čakovec. Bratje in sestre Mariborčani dobe tozadevne izkaznice pri Marib. Sok. Zmri. Zdravoi!

Objave.

§ Opozarjamo na oglas tvrdke Svetla, ki ima v zalogi polnogumijaste obroče, pnevmatiko, gumijeve cevi, avto-cevi, avto-dele, avtomatizirani, stiskalnice za montiranje polnogumijastih obročev, elektromaterijal itd. Podružnica v Mariboru v Gosposki ul. 20.

§ Udruženje vojnih invalidov priredi v Zgornji Sv. Kungoti veliko poletno veselico, katere čisti dobiček je namenjen za podporo najrevnejšim vojnim žrtvam. Veselica se vrši v gostilniških prostorih gospoda Vavpotič. Začetek točno ob 14. uri. Za najboljšo kuhinjo in pijačo, ter za različne mnogovrstne zabave je preiskrbnjeno. Za obilni obisk prost — Odbor.

§ Veliko vrtno veselico priredi požarna bramba v Zrkovcih pri Mariboru na praznik dne 8. septembra pri županu g. Selu. V slučaju neugodnega vremena je novozidana vrtna veranda na razpolago. — Načelstvo.

§ I. mariborsko bioskop. Od ponedeljka do srede se predvaja krasni film »Leptica« po znanem romanu Hirschfelda, s film-divo Helo Moja v glavnih vlogah.

§ Gasilsko društvo v Šmartnu na Pohorju priredi 15. tm. t. j. na Veliko gospojno veliko ustanovno veselico, koje čisti dobiček je namenjen za nakup potrebnih gasilnega društva. Ker ima to, kakor vsa bratska društva nalogo priskočiti bližnjemu v sili na pomoč, se vabijo vsi, da obiščejo ta dan lepo planinsko vas Šmartno. Za vsakovrstno zabavo, toplina in mrzla jedila, kakor tudi pristna ljubomarska in domača vina je preskrbljeno v obilni meri. Poleg drugega naj se omeni še to, da se bodo pekli janci na raznju. Gasilci in planinci na plan. na vrh planin.

Maribor, 11. avgusta 1923.

Cudne posledice stradanja. Velik glad v Rusiji je odkril tudi nove nenavadne pojave, ki jih povzroči dolgotrajno stradanje. Nek mladenič, star 18 let, ki je tehtal pred nastopom gladu 52 kg, je po enem mesecu stradanja tehtal 35 kg, po treh mesecih samo 15 kg, a po polletnem stradanju samo še 8 kg. Z izgubo na teži se je sorazmerno manjšalo tudi njegovo telo, tako da je po polletnem stradanju izgledal kakor eno leto star otrok. To pomanjkanje je vplivalo tudi na njegove duševne sposobnosti, pozabili je vse, kar je znal in postal zopet otrok, ječljaj je

samo nekatere besede in tudi hoditi ni več znal. Za ta slučaj se je zainteresiral nek inozemec, vzel dečka k sebi ter ga začel redno hraniti z mlekom in vzgajati in sedaj baje prav dobro napreduje in izgleda že kakor da bi bil star 3 leta.

Gospodarstvo.

g. Produktne borze 10. avg. Novi Sad: pšenica bačka 345—350, banatska 350, srbijska 320—327, ječmen bački 285, srbijski 270, oves bački 287.50, sremski 385, koruza bačka 270—280, moka bačka »0« 575, »6« 425.

Zagreb: Postavno bačka odn. vojvodinska postaja: pšenica 350—360, koruza žolta 295—285, ječmen za pivo 290—305, za krmo 270—280, oves 280—195, moka pšenična »0« 585—600, »2« 560—585, »5« 535.

Beograd: pšenica 320, koruza 290, ječmen 295, moka banatska »0« 600, »4« 500.

g. Nova ladjedelnica v Beogradu. G. Sirotki, bivši industrijalec in brodolastnik v Rusiji, je izročil ministru trgovine in industrije prošnjo, naj se mu do-

voli zgradnja moderne ladjedelnice po njegovem načrtu nad savskim mostom.

g. Nov rudnik pri Guštanju. Kakor doznava »Trgovski list« so našli na hribu Tolsti vrh pri Guštanju novi rudnik smolnega premoga kompleks obsega krog 900 orolov. Izsleditve, ki so se vršile na več krajih, so imele povsod uspeh! Premog je tako smolen, da se vžge ob plamenčku navadne vžgalice in gori kakor smola. Bilo bi priporočljivo, da se za to zainteresira domači kapital. Interesenti naj se obrnejo za pojasnila na »Mar. Staž«, Maribor.

g. Konstituiranje ljubljanske borze. Dne 6. tm. se je vršila v ljubljanski Filharmoniji ustanovna skupščina ljubljanske borze za efekte in blago. Sklical jo je g. Dragotin Hribar. Zastopani so bili industrijalci, trgovci, banke in podjetja, ki so prijavila svoj vstop. Vlado je zastopal dvorni svetnik g. dr. Marj, za ministrstvo trgovine in industrije, g. dr. Savnik in dr. Rupnik za ministrstvo finanč., trgovsko zbornico g. dr. Murnik, Zvezo industrijcev g. inž. Milani Šuklje. Predsednik Hribar je opisal potrebo

borze in gospodarsko korist za Slovenijo od borze. Bližina in dobre zveze z inozemstvom, sedež borze v centra gospodarskega življenja Slovenije jamčijo za uspešno poslovanje. Prostor borze so v Filharmoniji. Skupščina je sprejela od ministrstva odobrena pravila in izvolila v borzni svet: Drag. Hribarja, Iv. Kneza, Avg. Praprotnika, Ant. Kristana, dr. Fr. Černeta, Jean B. Pollaka in Janka Juvana. Predsednikom je bil izvoljen Dragotin Hribar, podpredsednikom Avg. Praprotnik.

g. Mednarodni vzorčni sejmi v Pragi. Uprava praškega velesejma, ki bo priredila letos mednarodni vzorčni sejem od 2. do 9. septembra je pooblastila našo trgovinski agencijo v Pragi, da kot poloficijska institucija organizira obisk sejma s strani naših gospodarskih krogov. Naslov agencije, ki daje vse podrobne informacije o tej prireditvi je: Obhodni Agencije Srbi, Chorvatni in Slovenci — Praha I, Staromeštaka Radnice.

Ne pozabite naročnine!

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

(Dalje.)

(41)

Lahko si mislite, kako je to pripovedovanje, ponavljanje razgovora, katerega pripovedovalka ni pripisovala nobene važnosti, — pomnilo blisk, ki mi je mahoma razjasnil celo spletko in past, v katero se je hotelo spraviti vas in vašo hčer! —

»Prokletstvo naj pride nad mene,« — je skoro zarjovel de Tournehem. — »Tudi jaz vidim sedaj in razumem vsel! In uboga moja Ivana, — hčerka moja, se je žrtvovala za mene, da mi reši čast in življenje! — In jaz, jaz nisem ničesar videl, ničesar opazil, ničesar slutil, — kakšen ničvreden oče sem vendar jaz!«

»Za božjo voljo, gospod,« — je hotel de Bernis prekiniti samoobtožbo razljutene administratorja, — »pomirite se vendar, ne razburjajte in žalostite se tako!«

»Grem!« — je de Tournehem razburjeno vzkliknil ter skočil proti vratom.

»Ali kakor blisk je svignil tudi de Bernis proti vratom, mu zastavil izhod ter mu rekel z zapovedovalnim glasom, katerega se ne bi pričakovalo od njega:

»Kam hočete? — Kaj mislite storiti?«

»Kaj mislim storiti?« — je odvrnil de Tournehem ter se kot blazen zasmel, — »Ubiti podleža, ki —«

»To je blazno,« — je de Bernis hladno odvrnil, ter skomignil z rameni. — »S tam bi napravili nekaj, kar bi na vašo glavo in na glavo vaše hčerke zopet privleklo strele, kateri se je za sedaj umaknila.«

De Tournehem so te besede presunile, kajti izgovorjene so bile resno, premišljeno. —

Ne da bi mu pustil časa, da bi se opomogel, je de Bernis nadaljeval:

»Poslušajte me, gospod, prosim vas! Saj to mi vendar lahko storite,« — je še pristavil, opazivši, da je de Tournehem, še ves divji od jeze, pomišljeval, kako bi odbežal. —

Na ta priprost način namigavanja na storjeno mu uslugo je zakladnik obstal, kakor konj, ki začuti, da močna pest drži uze, — siloma se je pomiril. —

»Oprostite mi, gospod de Bernis, niti spomnil se nisem, da bi se vam zahvalil.«

»Ne govoriva o tem,« — je živahno odvrnil de Bernis. — »Sedite in poslušajte me. — Vi pač razumete, da nisem prišel le, da vas opozorim na strašno nevarnost; morda ima oni, ki je znal razkriti tako podlo spletko, tudi kak dober svet za vas!«

»Da, res, lahko je to,« — je zamrmral de Tournehem. — »Oprostite, ali jaz že sploh niti več misliti ne morem, — zdi se mi da mi glava poči —«

»Verujem vam,« — in vi imate sedaj posebno potrebo po vernem in resničnem prijatelju, ki bo lahko mesto vas jasno premislil celo zadevo, prijatelj, ki vam bo tudi pokazal pravo smer, kateri imate slediti. — In po tem, kar sem storil za vas, se mi zdi, da sem tudi dokazal, da sem res vaš prijatelj.«

»Res je,« — je odkritosrečno pritrdil de Tournehem. — In dostavil je še:

»Gospod de Bernis, ako se vam bo nekoč zljubilo zahtevati moje življenje, spomnite se, da vam isto pripada.«

»Ali pustiva to, prosim vas,« — je odvrnil de Bernis nekako v zadregi, ker je de Tournehem izkazoval tako hvaležnost. — »Meni je v največje zadoščenje, da mi je dano biti na uslugo takemu možu poštenjaku, kot ste vi. — Kar se pa tiče koristi, je pač na moji strani, kajti medtem ko izvršujem svojo častno dolžnost, si pridobim tudi vernega, udanega prijatelja.«

»Do smrti,« — je zvršil de Tournehem ter krepko stisnil de Bernisovo roko. —

»Vaša pozicija je zame za sedaj čisto jasna. — Dovolite, da vam jo s par besedami dopovem. — Iz vzrokov, kateri mi niso znani, ali kateri so morali biti posebno važni, — je d' Etioles — vaš nečak — hotel postati vaš zet. — Grd, slaboten, zgrbljen je pač vedel, da se taka poroka ne bo sklenila brez boja in nasprotstva. — In ker je podel od skrajnosti, je ogoljufal vaše zaupanje, pa vam pustil podpisovati spise, ki so bili pogubonosni za vas. — Ko je čutil, da je dovolj oborožen za nastop, je stopil pred vašo hčerko, pa ji dal na izbero: ali nje-ga za soproga, v katerem slučaju ste rešeni vi, ali pa nečast in poguba za vas. Seveda ni vaša hči dvakrat pomislila, ter se hitro žrtvovala za vas.«

»Ubogo moje dete!« — je zastokal de Tournehem. —

»Nevarnost, ki vam je grozila,« — je nadaljeval de Bernis, — »je začasno odstranjena, ali kdo more pač prisegati, da se danes ali jutri zopet pokaže in hujša kot prej! — Kdo pač zna za d' Etiolesove mahinacije in spletkarije, kaj zasleduje, kaj hoče. Kdo ve, če ne bo imel nekega dne želje in volje, potlačiti, uničiti vas!«

»Tedad sem izgubljen!« — je vzkliknil de Tournehem zopet poražen. —

»Ah, ne, ampak braniti se morate, u-staviti se nevarnosti, premagati jo!«

»Poglejte bom pred kralja, mu vse povedal, — prošil njegove pomočile.«

»To bi bil slab sistem!« — je pripomnil de Bernis, odkimajoč z glavo. —

»Kralj je slaboten, lahek, nepremišljen, in bi se lahko, ako ga kdo zvito podpi-huje, vas celo žrtvoval.«

»Kaj naj torej storim? — In moje ubogo dete! — Kaj se mu bo še zgodilo?«

»Trebajo, da rabite isto orožje, kot vaš nasprotnik,« — je odvrnil zamišljeno de Bernis. — Vi ne smete misliti o njem dobrega, — vaš nečak je vaš najhujši sovražnik, in treba je skrajne opreznosti, skrajne zvitosti, kakor se je poslužuje on. — Treba se je kazati še nadalje zaupljiv, — potrpežljiv, in predvsem je treba biti vstrajen. — Poglejte, vi iščete

Razno.

r. Kako si je vrbec pridobil ameriško državljanstvo. Kakor večina tujcev, ki je prišla v Ameriko za delom in zaslužkom, si je tudi naš znanec vrbec pridobil ameriško državljanstvo z delom, ki mu ga priznavajo vsi Američani. Leta 1860 so se pojavile v Newyorku neke vrste gosenice, ki so bile silno požrešne in plodne. V kratkem času so uničile vse mestne nasade in prej krasni mestni parki in vrtovi so bili izpremenjeni v pravo puščino. Američani so si z vsemi sredstvi prizadevali, da bi zatrli to nadležno golazen, a zaman. Končno se spomni nekdo starega znanca iz domovine, evropskega vrbača. Prepeljali so jih za poskušnjo najprej samo 100 ter jih poslali nad gosenice. Požrešnim vrbačem je bila ta prava gostija. Radili so se, da je bilo vse selje. V nekaj letih so gosenice popolnoma izginile, zarodili pa so se vrbači, katerim so Američani priznali v znak hvaležnosti ameriško državljanstvo.

povsod svojo hčerko, in ne morete je dobiti. — Kaj pa dela medtem gospod d' Etioles? — Kdo nam more dati zagotovilo, da ni on sam skril svoje žene? — Uvidevami vaše vprašanje. Zakaj, iz katerega vzroka? — Eh, če bi to vedel, pač bi bil tako vznemirjen glede vas in vaše de nje.«

»Ali kaj naj vendar storim?« — je povobil de Tournehem. —

»Po mojem mnenju je treba, da se sedaj malo potuhnete, malo hinarčate, mi zdi na mestu, — kažite mu sicer napanje, ali pazite na vsak njegov korak, sledite mu kakor senca, pazite, opazujte vsako njegovo dejanje, če morete, nadzirajte tudi njegove najbolj skrite misli, iščite in zbirajte vse dokaze njegove postojnosti, da ga onega dne, ko bo hotel zopet proti vam, lahko strete, kot se stre glavni strupeni, gnusni kači. — Skušajte, da bodete lahko na dan njegovega napada zmagovalno poteptali njega, ki hoče tako pogubo. — Ko bodete imeli vse dokaze v rokah, bodete pač lahko razkrinkali podleža. Ali — da dosežete to, ne smete opustiti nadziranja niti za hip, — niti v trenutku vam ne sme zginiti iz vida sploh d' Etioles. — Ravnotako se mi zdi, bi bilo pametno nadzirati — noč in dan — tudi Damiensa, kateremu nekam malo zaupam! — Verujte mi, gospod de Tournehem, — vaš mir in sreča vaše hčere odvisijo od tega, in bog ve, ako ne dobite vaše hčere najpreje, ako res nadzirate d' Etiolesa.«

»Pravi imate,« — je potrdil de Tournehem. —

De Bernis, ki je opazil, kako je pretreslo zakladnika njegovo pripovedovanje, je še nanizal vse moralne dokaze vse dogodke, ki so pričali o resnici njegovih nasvetov ter govoril na dolgo in široko. —

(Dalje prihodnjik)

Podpirajte Jug. Matice!

Modistinja

Ljudmila Loriger, Gosposka ulica 37.

Se priporoča cenj. damam za napravo klobukov vseh vrst. Postrežba točna in po najnižjih cenah. Imam tudi zalogo najmodernejših klobukov. 1650

Primorci, pozor!

Pristno dalmatinsko olje in sveže specerijsko in delikatesno blago ponuja po ceni trdka

Vračarič & Šorn

1650 Jurčičeva ulica št. 11. 2-2

KAVARNA ŽIGART

Danes v soboto, kakor vsak dan pri lepem vremenu

VRTNI KONCERT

V slučaju slabega vremena se vrši koncert v lepih prostornih lokalih. — — — — — 1651.

Svira priljubljeni salonski orkester.

J. TRPIN

NAJCENEJŠA

MANUFAKTURA

MARIBOR GLAVNI TRG

Zopetna otvoritev Dalmatinske kleti v Barvski ulici št. 3. Točilo se bo dobro vino in fine olivne olje na debelo in v zaprtih steklenicah na drobno. Priporoča se Koščina. 1636 2-2

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevino in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno kleno robo. Na drobno 1386

Gostilna „mesto Trst“ Tržaška c. 8 priredi v nedeljo dne 12. avgusta od 14. do 23. ure

velik vrtni koncert z domačo veselico.

Na razpolago topla in mrzla jedila, sveže pivo in prvovrstna vina od 8 Dinarjev naprej. — 1653

Vstopnina prosta! Sprejemajo se novi abonenti. se priporoča Hinko Cigol

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga

FRANC MASTEK :: MARIBOR

GLAVNI TRG 16

1608 3-2

Nizke cene! Solidna postrežba! Poštni nameštenci na obroke!

KLUB-BAR

V času Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe od 15. avgusta do 1. septembra gostuje v KLUB-BARU sledeči umetniški ansambl:

Slavinette Duo 1638 6-2

Madame de Corffu

Hugo — Hugo —

s svojim frapantnim programom.

Začetek nastopov ob 22. uri.

Staro lito železo

5-2 kupujejo po najvišjih cenah 1580
Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Karlo Jetzbacher d. d.

ZAGREB, Vlaška ulica 25. Telefón 4-90.

Mi zastopamo že nekaj časa najbolj znano tvornico

Automat. Guß-Stahlkugel Fabrik

6-5 vorm. Fr. Fischer 1190

ter dobavljamo vse vrste in velikosti

ležajev (Kugellager)

postavne skladišče Zagreb po brezkonkurenčnih cenah.

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Kataloge pošiljamo interesentom brezplačno.

Novo! Dežni plašči Novo!

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčnih cenah pri 2595

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da otvorim v nedeljo dne 12. avgusta 1923 v poslopju gostilne „MESTO TRST“ Tržaška cesta 8

„DALMATINSKI LET“

ter bom prodajal vino na debelo. Skrbel bom za prvovrstno, ter se priporočam Ninko Cigoj. 1562

Mala oznanila.

Išče se deklica za vse, katera zna malo kuhati, k družini 4 oseb brez otrok. Plača po dogovoru. Ponudbe na Pere Adamovič, trgovca, Vardina, 1622

Učitelj išče službo kot „Instruktor“. Ponudbe s pogoji na upravo pod „takoj“. 1643

Veliko ogledalo z zlatim okvirom, umivalnik z marmornato ploščo in ogledalo, 1 emara in raznoterosti cene na prodaj. Mlinska ul. 7/9. 1644

Profesor vzame gimnazijca na hrano in stanovanje. F. G., Krekova ul. 14/I. 1648

Mala vila 3 in 1/2 orala zemlje, v bližini Maribora, se cene prodaja ali zamenja s približno enako v Avstriji. Pojasnila Ciril-Metoda ul. 5, Studenci pri Mariboru. 1658

Dobro ohranjeno železno otroška posteljica z ograjo na prodaj. Meljaka cesta 28, prtiljeje, desno. 1657

Dve palmi, 4 m visoki, se po ceni prodajo. Vprašati Ketijske ul. 7, Magdalenske predmestje. 1624

Iščem mesto soberice. Vprašati Ob železnici 10/III. 1656

Dve vogalni stavbišči, v loži, po 1400 in 1800 m² meter, na prodaj. Vpraša se pri L. Kokalj, Gregorčičeva ulica št. 11. 1654

Gostilna na prometnem kraju. Maribor, takej na prodaj Vico, Glavni trg 5. 1630

Posvetilo se prodaja, eventualno tudi s pritlikinami, ter premičnimi in je naravnost idealno bivališče za upokojenca, posebno za duhovnika. Natančnejše informacije pod „Vinograd S. G.“ na upravništvu „Tabora“. 1634 3-1

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1856

Prvovrstna čevljijska delavnica R. Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica 9, sprejema vse vrste naročil po meri in vsakovrstna čevljijska popravila. Cene zmerno. Postrežba solidna. 1118 30-19

VI dobite poštni paket franco povsod: 1 kg testenine, 0-50 kg paradiznikov, 0-10 kg ribane: a parmesana, 0-50 kg Vital-kakaoa, 0-50 kg kakao Kori, 1 kg fine čokolade, 0-50 kg indijak, sagua, vse skupaj samo za Din. 208.—. Hmelak I drug, Maribor. 1301

Izletniku se priporoča gostilna Zvenke Mesarič v Spod. Selnici ob Dravi, žel. post. Ruše. 1587 10-2

Čepice po neverjetno nizkih cenah, srajce, kravate, klobuke, nogavice, peravnice, robce in ostalo modno blago prodaja brez konkurence modna trgov. B. Veselinović & Komp., Maribor, Gospeska ulica št. 26. 1405

Kompletna spalna soba iz trdega lesa, cena 6000 Din., kuhinjska oprema z malim štedilnikom, cena 1250 Din. Vpraša se v vojašnici kralja Petra (kadetnica), I. nadstr., soba št. 90. 1641 2-2

Gostilna „Pri 3 ribnikih“

Vsako nedeljo in praznik

salonki koncert

ob vsakem vremenu. 1655

Začetek ob 15. uri.

Dobra nova in stara vina ter sveže pivo.

K obilnemu obisku vabi

K. Prinčič.

Nogavice

kupite najcenejše pri tvrdki

Anica Traun, Maribor

Grajski trg 1. 1179

Locvi! Planinci!

Pristni tirolski lodni

in nepremočljivo blago za pelerine je došlo.

Franjo Majer, Maribor

Glavni trg 9. 1346

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska c. 1a, II. nadstr. 1684

DOBAVLJAMO TAKOJ

po dnevnih cenah s skladišča v ZAGREBU vsakovrstne stroje in orodja

za mizarje, tovarne pohištva, kolarje in žage, kjučavničarje, mehanike in delavnice, za klopce, za tovarne kleparskih in kovinskih izdelkov itd. Bogata zaloga transmisij, motorjev za olje in bencin, kakor tudi popolne opreme za varilnice.

ALAY I STROJEVI D. D.

KARL JETZBACHER, ZAGREB

Vlaška ulica 25. 695 18-9

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica Maribor.

Aleksandrova cesta št. 11

Delniška glavnica Din 50.000.000—

in rezerve preko Din 12.500.000—

Vloge čez Din 125.000.000—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sibenik, Vršac, Wien.

EKSPozITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencija: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE:

Ljubljana: Slovenska banka.

Split: Jugoslavenska industrijska banka d. d.

Budapest: Balkan Bank r. t., Vaczi utca 35. 453

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

ARKO COGNAC MEDICINAL

Prostovoljna požarna bramba in nje rešilni oddelek v Mariboru priredi v nedeljo dne 12. avgusta t. l. ob 15. (3.) uri v vojašnici „Kralja Petra I.“ (prejšnja kadetnica)

VELIKO POLETNO VESELICO

združeno z različnimi drugimi zabavami.

Veselični prostor bo električno razsvetljen. — V slučaju neugodnega vremena se preloži veselica na sredo, dne 15. avgusta 1923.

Vstopnina 5 Din!

1649

Vstopnina 5 Din!

Marica Slemšek

Maribor

Fran Vrhunc

Maribor

poročena

1632

Vinotoč pod vejo

Franjo Rudi - Rošpah

1660

STALNE CENE POD SVETOVNO PARITETO OB NAJVEČJI IZBIRI NUDI ZA VSE BLAGOVNE STROKE

V. MEDNARODNI DUNAJSKI VELESEJEM

2. - 8. SEPTEMBRA 1923

Pojasnila daje

WIENER MESSE, WIEN, VII.,

kakor tudi častni zastopniki v Mariboru:

Stev. Tončič, prva jugosl. transportna del. družba
Schenker & Co., Moliška cesta 16 1647

Vinotoč v RACER-DVORU

je zopet odprt. Za obilen obisk se priporoča obiskrništvo. 1645

Galanterija

drobnina, trikotaža
Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor

1047

Aleksandrova cesta 48.

Leseno pohištvo

Železno pohištvo

Tapetn. pohištvo

Pisarn. pohištvo

Posteljna oprava

Preproge

Zavese

1313

Blago za pohištvo

Posteljno perje

po izvanredno nizkih cenah v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gospodska ulica št. 20

(Pirchanova hiša)

Svobodni ogled!

Ceniki brezplačno!

PODRUŽNICA

LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

V MARIBORU

CENTRALA V LJUBLJANI

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split in Trst.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoče račune proti najugodnejšemu obrestovanju. Provasa vse v bančno stroko spadajoče transakcije in izvršuje posebno borzne naloge hitro in pod najkulantnejšimi pogoji. — Ima prvovrstne zveze v tu- in inozemstvu.

Telefon št. 146 in 258. — Brzjavni naslovi: „LJUBLJANSKA BANKA“

Poštni čekovni računi:

Ljubljana št. 11.258,

Zagreb št. 39.068,

Wien št. 180.041,

Praga št. 59.705.

Širite povsod naš list!

POZORI!

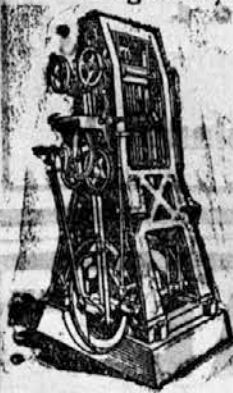
Ročna dela

opreme za neveste, žensko perilo se prevzema v Šolski ulici 4 ter se najceneje izdeluje. 1640

SVICARSKA TVRDKA V AVSTRIJI!

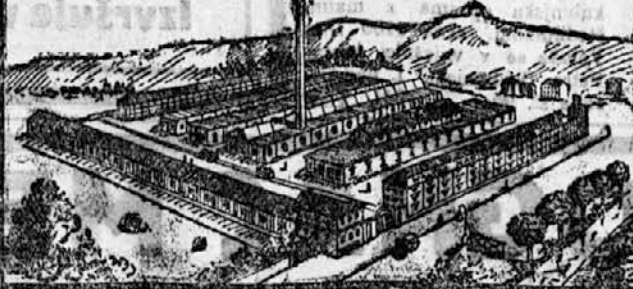
F. OBERHÄUSLI & Co.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE
Bregenz a/Bodensee (Vorarlberg)

Moderni stroji za žage, polnojarmeniki, cepilni jarmeniki, vodoravni jarmeniki, strojna povprečna žaga za rezanje debel, krajilne žage, nihalne žage, brusilni stroji, stroji za sekanje zob. Kompletna naprava parnih žag s transmisijami. 12-3 1504

Takojšnja dobava.

„Svetla“

Telefon št. 133. **d.d.** Telefon št. 133.

PODRUŽNICA:

Maribor, Gospodska ulica 20.

CENTRALA:
LJUBLJANA, RIMSKA CESTA št. 2

PODRUŽNICE:

DUNAJSKA C. 20 MESTNI TRG 25

Beograd Zagreb

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatika in vsake vrste tehniških gumijevih cev, auto-cevi, auto-delovin vsakovrstnega auto-materijala. Na razpolago: Stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba.

1661

Cene brez konkurence.